

Kitajska zahteva pomoč—Za enostavnejše sodne razprave

KITAJSKA VLADA ZAHTEVA OD LIGE NARODOV IN OD VSEH DRŽAV, DA KAZNUJEJO RUSIJO, KER KRŠI KELLOGGOV PAKT. — JAPONSKA SVARI RUSIJO. — WASHINGTON POZOREN.

Nanking, Kitajska. — Kitajska vlada se je v tork u radno obrnila na ligo narodov, kakor tudi na vse tiste države, ki so podpisale Kelloggov mirovni pakt, in jih na njega podlagi poziva, naj nemudoma podvzamejo korake, da se ruski vpad v kitajsko ozemlje ustavi in da se Rusija kaznuje zaradi kršitve Kelloggovega pakta. Noto je kitajska vlada izročila poslanikom posameznih držav. V njej izrecno povdarja, da je Kitajska kljub ponovnim ruskim napadom vedno strogo ostala samo v defenzivi in da so jo sovjeti brez vsake vojne napovedi napadli, zavzemajo nje mesta in hladnokrvno more njene mirne prebivalce. Noto izraža upanje, da bo svet obrnil svojo pozornost na to stanje in da bo Rusijo pravično kaznoval.

Med tem pa ruske armade še vedno vodijo boj in neprestano prodirajo naprej na vzhodni in zapadni fronti Mandžurije.

Japonska se v ta rusko-kitajski spor do zdaj še ni oficijelno vmešavala. Edino, kar je storila, je bilo to, da je posvarila Rusijo po svojem poslaniku v Moskvi, naj čuva, da ne bo prizadela kake škode japonskim državljanom v Mandžuriji, bodisi na njih življenju ali imetju. Rusija je obljubila, da bo posvetila temu največjo pažno.

V Washingtonu se posveča pozornost situaciji na daljnem Vzhodu, vendar se do zdaj še ni nič določnega ukrenilo v tem oziru.

VISOKA LJUBEZEN

Roosevelt Field, L. I. — Ljubez je nekaj nadzemskega, sta si mislila Miss M. Klinger in Mr. D. Bobeock, in sta se dala poročiti med ptičkami v zraku, 2500 čevljev visoko. Vsled brnenja motorjev aeroplana so morali vprašanja in odgovore pri poročnih obredih bolj brati z očmi kakor poslušati z ušesi. Po končani poroki je mladi par nastopil takoj "medeno potovanje", da sta namreč drug za drugim skočila s padalom iz aeroplana. Skledil jima je tudi tovariš. Vsi trije so srečno pristali, in nato nadaljevali življenje navadnih zemljanov.

SLOVENSKI RADIO PROGRAM V CLEVELANDU

Prihodnjo nedeljo 1. dec. kakor poročajo iz Clevelanda, Ohio, prične slovenski radio program na postaji WJAY. Ta program bo trajal vsaki teden po eno uro. Za prvi program je Mr. Ivan Zorman, priznani pesnik ameriških Slovencev, sprejel oznanjevanje v slovenskem in angleškem jeziku. Program se napoveduje, da bo pester in bogat in zanimiv ne le za Cleveland, kateremu je v prvi vrsti namenjen, pač pa za celo slovensko Ameriko, ki jo bo dosegel.

TRAGEDIJA SLOVENSKE DRUŽINE

Slovenski oče ustrelil svojo ženo in nato ustrelil se samega sebe. — Žena izdihnila na mestu, mož se bori s smrtjo v bolnici.

Barberton, Ohio. — Zadnji četrtek okoli druge ure popoldne je rojak Joe Škraba v tem mestu prisilil svojo drugo ženo Elizabeto, da je poljubila njegovih pet otrok, nakar jo je ustrelil. Po storjenem činu pa nameril revolver proti sebi in si prizadjal smrtno rano. Ne verjame se, da bo okreval. Škraba je stanoval na 451 Fifth Street, N. W. Tragedija se je pripetila v sobi drugega nadstropja, potem ko je Škraba ustrelil svojo ženo nezvestobe. Mrs. Škraba je umrla pet minut potem, ko je dobila strel. Zjutraj v četrtek je nesrečnik prišel domov ob 11:45. Hodil je dalj časa okoli po hiši, nakar je pozval vseh pet otrok k sebi. Otroci so od prve žene, in sicer Joe 14 let star, Tony 13 let star, Frank 11 let star, Angelina 10 let in Molly 2 leti stara. Peljal je otroke nazgor, kamor je pozval tudi svojo ženo. Tu je poljubil svoje otroke in jim rekel, da gre na dolgo, dolgo pot, in da naj molijo za njega, nakar je rekel otrokom naj se odstranijo. Ko so bili otroci spodaj, so slišali štiri strelje. Otroci so stekli k sosedom, ki so takoj prišli v stanovanje. Mrs. Škraba je bila že mrtva, dočim so moža odpeljali v bolnico s smrtno rano. Zadnje tri tedne je Škraba tri večje otroke večkrat obdržal doma, da niso šli v šolo, in jim naročil, da opazujejo mater, oziroma mačeho, kaj dela. Škraba je bil zaposlen pri Seiberling Rubber Co. Bil je član dr. sv. Jožefa št. 110 KSKJ., samostojnega društva Domovina in dr. Majnik št. 28 S.D.Z. S sedanjim soprogom se je poročil pred enim letom in ni imel z njo otrok. V Barbertonu je bival okoli 12 let.

NOVE VRSTE ZAVAROVALNINA

So. Bend, Ind. — Protisalonška liga v državi Indiana je prišla na novo idejo. Napravili so načrt za posebne vrste zavarovalnino na življenje, za katero bo plačevanje precej nižje, kakor pri navadni zavarovalnini. Bo pa ta zavarovalnina samo za "suhe", in kdor jo bo hotel dobiti, bo moral priseči, da se ne bo celo življenje dotaknil opojnih pijač.

NAROČNIKOM

bodi naznanjeno, da vsled praznika Zahvalnega dneva petkova številka A. S. ne izide. Prihodnja številka izide zopet v soboto, 30. nov.

NAJBOLJŠI GOSLAR

76 letni starček, Geo. Shookman, ki ga vidimo na sliki, je prejel kupo, ki jo drži v roki, kot prvo nagrado v tekmi igralcev na vijolino po starem načinu. Tekma se je vršila v St. Louis in se je udeležilo 35 podobno starih mož.

IZBOLJŠANJE SODNIJSKIH RAZPRAV

Velika razlika med sodnimi razpravami v Illinoisu in Kanadi. — Prve se vlečejo v nedoglednost, dočim se druge vrše kratkim potom.

Chicago, Ill. — Nekaj članov illinoiškega sodnega svetnega zbora je napravilo poučno potovanje v druge države, kakor tudi v Kanado, v svrhu, da prouči sistem, po katerem vršijo druga sodišča sodne razprave, in da se na podlagi teh izkušenj izboljša sistem v državi Illinois. Obiskali so sodišča v Bostonu, New Yorku, v Toronto in v Montreal, in so se ravnokar vrnili domov s potovanjem.

Kakor so se izrazili, niso v New Yorku dosti pridobili v svrhu izboljšanja, kajti New York ima še bolj kompliciran sistem, kakor ga ima Illinois. Pač pa je posnemanja vredna Kanada in država Massachusetts. Kar je posebno vzbudilo njih pozornost, so bile kanadske kratke obtožnice. Dočim jih tvorijo v Illinoisu cele knjige popisanih pol, je v kanadskih prav na kratko omenjeno, česa je obtoženec kriv. Daje ima opraviti kanadska porota samo z dejstvom samim in nima pravice, da bi se vmešavala v zakon, kakor v Illinoisu. Karakteristično je tudi, da je kanadska porota imenovana v najkrajšem času; enako je tudi čas za zagovor kratak in se torej cela obsodba izvrši hitrim potom.

Komisija bo proučevala razmerje še v drugih državah.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

DRZEN ŽELEZNIŠKI ROPAR

Bandit povzročil, da je vlak skočil s tira in nato oropal vseh 60 potnikov.

Cheyenne, Wyo. — Višek drznosti je pokazal neki, do zdaj še neznan moški, ki je popolnoma sam ustrahoval 60 potnikov na takozvanom "Portland Limited" vlaku. V ponedeljek zvečer je izdril žebčje iz tračnic in s tem povzročil, da je vlak skočil s tira. Stroj in prtljajni voz sta mesto srečno prevozila, toda dva naslednja voza sta zdrsnila s tira, zadnjih pet vozov vlaka pa se je prevrnilo.

Takoj, ko se je izvršila nezgoda, je skočil na vlak neki moški v "overalls", s pištolo v roki hitel od enega voza do drugega in je tako dosegel vseh 60 potnikov, ki so se nahajali na vlaku. Koliko plena si je pri tem nabral, še ni bilo mogoče določiti. Proti nekaterim ženskam se je ropar kakor v opravičilo izrazil, da ima doma ženo in dva otroke, katere mora preživjeti, a mu železnica ne mara dati dela.

Oblasti so bile takoj po dogodku obveščene in pričelo se je dalekosežno raziskovanje, katero še ni privedlo do uspeha. Vsled povzročene železniške nesreče ni bil nihče izmed potnikov resneje poškodovan. Pač pa je bil promet na progi dalje časa oviran.

— Pariz, Francija. — Da se za vedno ohrani spomin na velikega rojaka, namerava mesto Pariz imenovati eno izmed najbolj prometnih ulic po pokojnem Clemenceau.

KRIŽEM SVETA

Washington, D. C. — Pri preizkušanju novega modela vojnih aeroplanov, je poročnik G. T. Cuddihy tresel z visočine 10,000 čevljev na zemljo. Šele po dveurnem trudu so dobili njegovo truplo iz razvalin.

Glasgow, Škotija. — V 73. letu starosti je umrl Lord Forteviot, predsednik znane trvdke, ki izdeluje "scotch whiskey".

Kansas City, Mo. — Svoj 108. rojstni dan je praznovala Mrs. E. McMahon pretekli torek. Kljub starosti je še tako krepka, da še vedno opravlja hišna opravila. — Ko je bila stara 4 leta so jo ugrabili Indijanci, a jo je neka ženska pozneje rešila.

Chicago, Ill. — Na "najbolj prometnem križišču sveta", na oglu Madison in State St. je 60 let stari uslužbenec Mandel Bros., A. E. Carrier, izvršil samomor na ta način, da je skočil iz 15. nadstropja na tlak. Množica ljudstva je bila priča strašnemu prizoru.

Columbus, Ohio. — Dr. Snook, o katerem slučaju je "Amer. Slovenec" svojim čitateljem poročal, ko se je vršila razprava in ko je bil obsojen na smrt na električnem stolu radi umora svoje ljubice, bo zadostil pravici 29. nov. s smrtjo na električnem stolu.

ATENTAT V Vatikanski DRŽAVI

Rim, Italija. — Prvi napad na življenje v novi vatikanski državi je bil poskušen pretekli ponedeljek. Izvršila ga je neka Švedinja, M. Gudum, in sicer na Msgr. James Smit, nadškofa v Paralo, in bivšega apostolskega vikarja za Norveško. Takoj po večernicah v cerkvi sv. Petra je potegnila samokres in skušala oddati strel, a je k sreči patrona odpovedala. Zgrabili so jo, predno je skušala drugič pomeriti. Kakor domnevajo, je ženska nekoliko slabotna.

NAZGANILO

Sprejeli smo

KNJIGE

Mohorjeve družbe ZA LETO 1930.

Zbirka vsebuje sledeče knjige:

Koledar za leto 1930.

Slovenske večernice 82. zv.

Zgodovina slovenskega naroda, Dr. J. Mal.

Grče, povest.

Življenje svetnikov 6. zv.

Cena peterim knjigam s poštnino vred

\$1.25

Imamo v zalogi tudi velike pratiko, cena 20c.

KNJIGARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd St.

CHICAGO, ILL.

Iz Jugoslavije.

PAPIRNIŠKI DELAVEC SE SMRTNO PONESREČIL. — KOLIKO V JUGOSLAVIJI POKADE. — VELIK POŽAR PRI MARIBORU. — RAZNE NEZGODE. — DRUGE RAZNOSTEROSTI IZ DOMOVINE.

Delavec pod vagonom.

Medvode, 6. nov. — Pretresljiva, strašna nesreča, se je pripetila danes ob pol 4. pop. v papirnici v Goričanah. 61letni delavec Franc Zelnik, stanujoč v mali vasi Rakovnik št. 6 pri Medvodah, je snažil mali tir v tovarni. Naenkrat se je na tiru utrgal vagon in pridružil po nekoliko posevnem tiru. Vagon je delavca podrl na progo in šel čezenj. Kolesa so odrezala Zelniku desno nogo pod mečami. Zelnik se je poleg te težke poškodbe še resno poškodoval na glavi in rokah ter dobil tudi hude notranje poškodbe. Vodstvo tovarne je telefoniralo v Ljubljano, odkoder je prišel takoj reševalni avto, s katerim so težko ponesrečenega Zelnika prepeljali v bolnišnico. Zelnik je nato drugi dan vsled izgube krvi umrl.

V plamenih...

Maribor, 6. nov. — Pri sv. Lovrencu na Dravskem polju je izbruhnil požar, ki bi bil kmalu vpepelil ves zgornji del vasi, da ni yeter v usodnem trenutku odnehal. Ogenj je na nerazumljiv način izbruhnil v gospodarskih objektih gostilničarja in posestnika Zdoška ter uničil vse zgorjive dele skoraj novih svinjakov in skednjev. Na mesto požara je takoj prihitela domača požarna bramba, sledili pa sta kmalu nato požarni brambi iz Mihovec in Šikolj pri Cirkovcah, ki se jim je posrečilo omejiti požar v toliko, da niso ognjeni zublji planili na bližnje lesene ter s slamo krite objekte, ki bi bili v trenutku zgoreli in katerih žrtev bi bil bržkone postal ves zgornji del vasi.

Milijarde za tobak.

Belgrad, 8. nov. — Uprava monopolov je objavila statistiko o potrošnji monopolnih predmetov v prvih devetih mesecih. Samo cigaret se je prodalo v tem času za 1.9 milijarde dinarjev. Največ so jih pokadili v Srbiji in na Hrvatskem, na tretjem mestu pa je Slovenija, ki je izdala v devetih mesecih za tobak 160 milijonov. Cigaretnega papirja je šlo za 112 milijonov; vžigalice pa se je prodalo za 15 milijonov več kakor v istem času lanskega leta. Samo Slovenija in Hrvatska sta pokurili v tem času 32 milijonov škatlic.

Nesrečen padek na koso.

Na prav čuden način se je v Št. Vidu pri Planini pred dnevi ponesrečil 19letni posestnikov sin Janez Stergar. Pri delu se je spotaknil in padel na poleg ležečo koso na ostrino tako nesrečno, da si je na kosi prerazal vso muskulaturo in vse žile; tako odvodnice kakor tudi dovodnice. Izgubil je veliko množino krvi, preden je bil prepeljan v celjsko bolnico. V bolnici so mu zdravniki ampu-

lirali levo roko nad laktom, dober decimeter pod ramo in mu tako rešili življenje, ki je bilo skoro že izgubljeno.

Tragedija dveh izseljencev v Argentini.

Iz Argentine sta se te dni vrnila v Split dva naša izseljenca, 27letna mladeniča, ki ju je poslalo v domovino naše poslaništvo v Buenos Airesu. Oba sta odšla pred leti zdrava v tujino, vrnila pa sta se kot pohabljenca. Prvi je izgubil nogo pri nesreči na ulici, dočim se je drugi v velikem požaru opeknel od pasu pa do las na glavi. Oba pripovedujeta o težkih razmerah, v katerih živijo naši tamkajšnji izseljenci, ker dobe zelo težko delo. Vrnila se bosta kot pohabljenca v svoji rojstni vasi, odkoder sta nedavno odšla v svet mlada in zdrava.

Vlom v župnišče.

V nedeljo zjutraj, 3. nov., med sv. mašo so udrli tatovi v župnišče v Javoru pod Ljubljano. S sekiro so odprli dvoje vrat, pobrali so kovanega denarja za več stotakov in papirnatega denarja, kolikor so ga našli. Samokres z naboji, nekaj perila, štiri denarice so šle z njimi. Škode je približno 5000 Din. Že več mesecev se po tukajšnjih gozdovih klati nekaj postopačev, katerih ne doseže roka pravice.

Dva odvetnika se na razpravi stepla.

Belgrad, 6. nov. — Iz Zgor-njega Milanovca poročajo, da sta se tam ob neki razpravi radi zemljišče dobesedno stepla v razpravni dvorani dva advokata. Sodišče je oba obsodilo na 30 dni zapore radi nereda v sodni dvorani.

Umrlji so v Ljubljani

v času od 26. okt. do 2. nov. Ana Tehovnik, obč. uboga, 85 let, Briše pri Zidanem mostu (Vidovdanska c. 9); Marija Cepin, delavka tobačne tovarne, 20 let, Hauptmanca 5; Dana Golia, žena gledališkega ravnatelja, 38 let, Mestni trg 7; Anton Kikel, železniški mi-zar v p., 77 let, Vidovdanska c. 9. — V bolnišnici so v istem času umrli: Franc Skupic, sin posestnika, 19 l., Osredek 10; Franc Bergant, sin postrežni-ce, eno leto, Verovškova 13; Marija Zaherl, hči žebjarice, eno leto, Kropa 33; Srečko Čuk, sofer, 30 let, Usnjarska c. 2; Viktor Sajovic, sin rudar-ja, šest mesecev, Loke 35; Fr. Meden, sin posestnika, 4 leta, Cerknica 7; Alojzij Levstek, posestnik, 37 let, Dolenja vas; Angela Jocič, učiteljica, 32 let, Predvor; Franc Šrpan, sin obč. tajnika, dve leti, Trebnje 8; Otilija Fortuna, hči mizarja, 8 mes., D. M. v Polju.

ŠIRITE AMER. SLOVENEK!

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevoov po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon: CANAL 0098

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: CANAL 0098

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00

DOPIŠI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnje številko v tednu je čas do četrta dopoldne.—Na dopise brez podpisa se ne ozira.—Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Politično življenje v Čehoslovaški

V včerajšnji številki je bil podan kratek teritorialni pregled naše bratske slovanske države Čehoslovačije. Zanimivo bo tudi pogledati od bližje njeno politično življenje.

Ko so v Pragi dne 28. oktobra 1918 proglasili čehoslovaško republiko, se je čehoslovaški narod, ki je izredno politično zrel, že zavedal, da bo moral v težkem naporu udariti podlage za novo državo. Zato so se vse češke stranke združile v narodni blok, ki je v raznih sestavah vladal republiko skoraj sedem let. Narodni blok je sklenil državno ustavo ter druge osnovne zakone in s tem trdno zgradil zidove države. Ko je bilo to poglavito delo dovršeno, so stopile na dan druge, socialne in gospodarske koristi, ki jih posamezne stranke zastopajo. Narodni blok je l. 1925 razpadel, nastopila je uradnaška vlada. Medtem časom pa se je nemška manjšina, ki preje sploh ni hotela priznati čehoslovaške republike, začela deliti v dva tabora. Na eni strani so stale "stranke zaničanja", ki so proti državi, na drugi pa "aktivisti", ki trdijo, da morajo Nemci sodelovati v državnem življenju republike. Leta 1926 se je pod vodstvom agrarca Švehla sestavila vlada, v kateri sta sedela dva nemška ministra. Vladna večina je obstajala iz petih čeških in dveh slovaških strank. To je bil zelo velik uspeh, ki so ga Čehi dosegli s svojo preudarno in pravično manjšinsko politiko. Tri leta česko-nemškega sodelovanja v vladi so pomenila velik napredek za državno misel.

Ta vlada je v septembru odstopila in razpisala nove volitve. Poglejmo, kaj so te volitve prinesle. Ker je v Čehoslovaški več narodnih manjšin, ker je kmečki stan močan, delavski tudi, obrtniški stan izrazito opredeljen, ker je mnogo nasprotujočih si interesov, je bil tudi volilni boj zelo pester in so bile stranke številne.

V volilni boj je šlo 19 strank, kar ni veliko; pri prejšnjih volitvah jih je bilo 30. Tri stranke so popolnoma propadle, 16 pa jih je dobilo sedeže v državnem zborniku.

Čeških strank je šest. Najmočnejša je Republikanska stranka kmečkega ljudstva (agrarci), ki je požela 1.100.000 glasov in 46 (preje je imela 45) poslanskih sedežev. Ta stranka brani koristi kmečkega stanu; združuje v sebi veleposestnike, male kmete in kočarje; v kulturnem oziru je odločno svobodomiselnja. Jedro njenih postojank je na Češkem. V moravskih kmečkih množicah pa je zakoreninjena Češka ljudska stranka, ki je dobila 623.000 glasov in 25 (preje 31) poslancev, za desetino glasov manj ko pri zadnjih volitvah. Ta moderna, demokratična, socialno usmerjena in na krščanskih načelih sloneča stranka je občutno izgubila, ker so ji agrarci odtrgali znatne množice kmetov. Obrtna stranka, ki zagovarja koristi velikih in malih obrtnikov, je dobila 12 (preje 13) poslancev; narodnim demokratom pa stranki češkega kapitala, meščanstva, nacionalizma, je pripadlo 360 tisoč glasov in 15 (14) poslancev; prirastek so jim dali podkarpatski Rusini. Čehoslovaška socialna demokracija, ki pripada umerjeni II. internacionali, in združuje v svojih vrstah delavstvo, posebno izsolano, ter revnejšo inteligenco, je mogočno narasla na 970.000 glasov in 39 (29) poslancev. Tudi narodni socialisti, ki so svoj krotki socializem narodno pobarvali, so dosegli lep uspeh: 767.000 glasov in 32 (28) sedežev.

Močno pa so bili poraženi komunisti, ki so izgubili eno četrtino glasov. Pa še vedno so dobili 752.000 glasov in 30

poslancev, medtem ko so jih preje imeli 41. Zanimiv pojav je "zveza proti vezanim listam", v kateri sta se združila vodja čeških fašistov Gajda in bivši minister Stribrny. Dobila je tri poslance in bo brez pomena. Slovaška ljudska stranka, ki je zgrajena na katoliških načelih in se bori za čimvečjo avtonomijo Slovaške, je precej izgubila, zakaj zbrala je le 425.000 glasov in 19 (23) poslancev. Češke stranke in vladni aparat so pač vse storile, da bi to neljubo jim gibanje uničile.

Nemška manjšina je nastopila s petimi strankami. Obe "aktivistični", dosedaj vladni stranki, Krščansko-socialna in pa Kmečka, sta dobili vsaka po 16 poslancev in s tem skoraj ohranili svoje posestno stanje. "Negativistični" stranki, ki odklanjati vsako sodelovanje s Čehi, sta Nemško nacionalna in pa Narodno-socialistična. Prva je dobila 8 (10) poslancev, druga pa 8 (7). Močno pa je narasla moč nemške socialne demokracije, kar za 100.000 glasov; razpolaga z 20 sedeži; preje jih je imela 17.

Združene madjarske stranke so zbrale 257.000 glasov in 9 poslancev, Poljaki 1 poslanca in židje tudi 2.

V splošnem velja, da so v novi zbornici umerjene socialistične skupine narasle, ljudske stranke upadle, komunisti pa znatno izgubili. Med Nemci se je mogočno okrepila tista smer, ki zagovarja posten sporazum s Čehi in delavno sodelovanje pri državnem vodstvu.

Po teh volitvah je mogoče napovedati sledečo smer nortranje politike v češki republici: Pod pritiskom socialističnih strank bodo spet stopila v ospredje vprašanja, ki zadevajo socialne težnje malih ljudi, kmetov in delavcev. Manjšinsko vprašanje bo prišlo do večje veljave, ker se bo bržda spet ustanovila vlada na podlagi sporazuma med nekaterimi češkimi in nemškimi strankami, ali vsaj s prijazno podporo kake nemške stranke. Zunanja politika pa bo tekla kot dosedaj po poteh miru, sporazuma med narodi in bo težila za tesnejšim sodelovanjem novih držav v Podonavju.

IZPOD ZVONA SV. ŠTEFANA.

Chicago, Ill.

Naročeno mi je, da moram danes na vsq mogoč potegniti za vrvi pri največjem svetoštetanskem zvonu. In sam vidim in spoznam, da je resnično in pravično tako naročilo. Zadnji dnevi pred bazarjem tečejo in silno hitro potekajo. Še nekoliko večerov bo zamajal dan in se spravil spat, še nekoliko jutrov bo spet veselo pogledal v svet, pa bo tukaj tista slavna sobota, ko se bo bazar otvoril v šoli sv. Štefana. Tako je torej že prav skrajni čas, da se še enkrat na ves glas pozovni.

Vsi vemo, da bo bazar nekaj lepega in velikega, pa tudi to vemo, da bo imel krasne uspehe. Kar prav je, da pride Zahvalni dan pred bazarjem, zakaj mi smo prav lahko že naprej hvaležni Bogu in ljudem za lep bazarški uspeh in ni treba šele zadnjega dneva čakati. Na Zahvalni dan bomo torej obudili svojo hvaležnost in videli bomo, da bo popolnoma naša mesta. Tako napravimo kot tisti župnik, ki je v Mariboru zidal Marijino baziliko in seveda zbral milodare zanjo. Preden je prišel kolektati, je imel slovesno sveto mašo v zahvalo za prvi tisočak, čeprav še ni bilo groša v blagajni. Ko je bil prvi tisočak nakolektan, je imel zahvalno službo božjo za drugi tisočak in tako dalje. Vedno za en tisočak naprej. Imel je lepe uspe-

he in Marijina bazilika v Mariboru je nekaj veličastnega.

Torej na Zahvalni dan ne pozabimo, da moramo biti hvaležni tudi za dober uspeh bazarja. Hvaležnost se bo pokazala tudi v tem, da bo popoldne ob dveh velik avtomobilski sprevod ali parada po mestu. Lahko tudi rečemo, da bo to budnica za bazar. Vsi, ki imate avtomobile, gotovo pridite tisto noč pred cerkev. Ne pozabite opremiti avtomobilov z bazarškimi letaki! Drugi tak sprevod bo pa v petek zvečer ob sedmih. Takrat spet pridite avtomobilisti.

V soboto ob sedmih zvečer se pa bazar slovesno prične. Takrat pridite vsi in dobro si zapomnite, katere dni v naslednjem tednu se bo nadaljevalo, da ne boste kakšen večer zgrešili, drugače vam bo celo življenje žal!

Pomožni zvonar.

KAKO SE IMAMO PRI DRUŠTVU KRŠČ. ŽENA IN MATER V CHICAGI?

Chicago, Ill.

Zadnje čase je postalo med nami živahno gibanje. Vse to od tega, ker se naša župnija živahno pripravlja na bazar, kateri se začne dne 30. nov. in nadaljuje 1., 3., 5., 7. in 8. dec. Naše vrle članice se pridno zanimajo za bazar. Zavedajo se sklepa zadnje seje, na kateri je bilo med drugim tudi sklenjeno, da prevzamemo in oskrbimo 1 štant. Izraziti se

moram pohvalno, ker kakor pridne čebelice, tako tudi naše žene in matere se zbirajo vsako sredo večer k skupnemu delu, sivanju, stičanju, heklanju itd. Veliko jih pa tudi vzame na svoje domove in na tak način pomagajo in obenem se precej oglašajo z raznimi darovi za naš štant. Darovi se bodo pobirali še 28. nov. popoldan v cerkveni dvorani. Tako se torej pri sv. Štefanu zadnje čase teknuje, da je veselje. Vsi hočejo biti prvi. Me ženske pa pravimo, da nihče nas ne sme prekositi. Tudi dekleta grozijo, da nas prekosijo. Ako temu tako, jim iskreno čestitam, saj je veselo gledati, kadar se mladina prebudi in začne veselo delati.

Pri t m našem delovanju pa seveda tudi ne manjka zabolovalec. In še kako nas obdelujejo, po eni strani naš pomožni g. župnik, po drugi pa pomožni "zvonar", itd. No ja, če oprostite jim, saj ne vedo, kaj delajo, saj ko bodo nas enkrat spoznali, se bodo pa bridko kesali...

Posebna radovednost napada našega pomožnega zvonarja. Dasiravno je radovednost ženska krepost, pa se tu in tam še najdejo možje, ki nas še tega hočejo oropati itd. — Lahko rečem, ker se 'ako' sami izdajo, kakor ravno ta pomožni zvonar, ki tu pa tam po kornerjih prisluškuje, kaj bodo ženske iz torbe stresle, kakor je to sam omenil, ko je nečavno čakal kare za down town. Kako bi še rad kakšno ujel, pa je privozila preklicana kara. Upam, da bo tudi on nam kaj prinesel, zakaj je pa šel down town, če ne po darove?

Torej žene, le previdne bodimo in bolj po tiho po kakšnih kornerjih hodimo. Pomožni zvonar naj pa zvoni, da po celi ameriški Slovaniji zadoni, da se pri sv. Štefanu bazar vrši in da gotovih odjemalcev ne bo manjkalo.

Pozdrav!

M. Brišar, predsednica.

—o—
TONE BO ZDAJ LAHKO "BUJO" KUHAL...

Elkhart, Ind.

Ker rada prebiram novice iz vseh krajev, posebno pa se sedaj v teh zimskih dnevih, in ker se je zopet naš Tone prikazal v listu s prijateljem Martinom in ker bi rad znal, kaka je buja in kako se kuha, bom nekoliko spregovorila s Tonetom.

Veš, Tone, lepo ime imaš in ker je tudi oni Tone, ki je bujo kahal v Minnesoti in jo prav izvrstno in okusno napravil, tako da mu kuhinja prav pristojna. Pravil mi je, kaj vse mora biti, da je buja dobra. Biti mora vsake vrste meso in vsake zelenjave malo, korenja, čebule, krompirja, klorabe itd., z eno besedo vse zelenjave, ki rastejo na svetu in se rabijo za kuhinjo. Jaz sem jo prvič v življenju jedla na Eve-

KONCERT SVETOZAR BANOVCA

KONCERT V SO. CHICAGI SE VRŠI V NEDELJO, 1. DEC. 1929, V CALUMET PARKU.

So. Chicago, Ill. — Kot je bilo poročano že preje, je pevsko društvo "Slovan" aranžiralo za koncert našega tenorista g. Banovca v So. Chicagi dne 1. decembra. To je prva prilika, da smo se Southchicaganje zavzeli ter povabili umetnika v svojo nasebino, zaradi tega je tudi naša dolžnost, da se odzovemo v kar največjem številu ter tako pokažemo našemu rojaku iz oddaljene domovine, da še bije v nas slovenske srce da še čutimo klie slovenske pesmi ter da smo ponosni, da moremo i Slovenci postaviti na oder pevca, ki lahko kompetira z umetniki tudi drugih narodov.

Svetozar Banovec

Veliko se je že pisalo o Banovcu, še več se je govorilo, a vendar še malo vemo o njemu. Kdo je Banovec?

Svetozar Banovec je bil rojen v Ljubljani (Trnovo) kot petindvajseti otrok enih starišev. Osnovno šolo in gimnazijo je zvršil v Ljubljani in ravno tam je dobil prve nauke o petju in glasi. Še kot dijak je sodeloval pri raznih kvartetih in šestkrat nastopil tudi kot solist. Ko je leta 1913 postal član zbora "Glasbene Maticice", je Matej Hubad, tedanji dirigent, spoznal v njem izvanreden talent ter ga je učil in vzpodbujal za pevsko kariero. Ko je nastala svetovna vojna, je bil Banovec tudi klican, in to je precej prevredilo načrte nadebnega pevca. Po vojni je ponovno pristopil k Glasbeni Matici ter se tudi vpisal v konservatorij, kjer je pod vodstvom mojstra Hubada izvršil šest letnikov solo-petja. Med vsem tem časom pa Banovec ni pozabil javnosti, kajti hotel se je učiti v življenju. Pristopil je k znanemu "Trimoškemu kvartetu", s katerim je absolviral mnogo koncertov po raznih krajih za dobrodelne namene. Leta 1923 je bil angažiran za male tenorske vloge pri ljubljanski operi, nakar je nastopal v glavnih

vlogah v preko 560 predstavah. Peti 45 opernih partij po par letih prakse ni nobena šala. Občinstvo ga je vzljubilo in občudovalo njegov srebrn, lirichen tenor. Da ni Banovec pozabil svojih dobrotnikov, ki so mu dali prvo podlago k petju, dokazuje dejstvo, da je pogosto sodeloval na koncertih zbora "Glasbene Maticice", pevskega društva "Ljubljana", "Slavice", "Ljubljanski Zvon" ter pri društvu "Krakovo-Trnovo".

Banovec je z odličnim uspehom nastopil v operah tudi v Zagrebu, Belgradu, Splitu, Dubrovniku, Subotici, Osijeku, Sarajevu, Mariboru ter drugih krajih ter je kot solist-tenorist nastopil v mednarodnem glasbenem festivalu v Frankfurtu v Nemčiji.

Za svoj koncert v So. Chicagi si je g. Banovec izbral 17 pevskega točk, pri enajstih pesmi nastopi tudi v slovenski narodni noši.

Na rojake še enkrat apeliramo, da naj ne zamude te prilike. — Vstopnic se pri vratih ne bo sprejelo, zato si jih naj vsak že preje preskrbi. Dobe se pri članih pevskega zbora "Slovan" ali v trgovini rojaka J. Kuhelji, 9523 Ewing Ave., So. Chicago.

Pripravljalni odbor:

Mirko G. Kuhelji.

lethu in me je zato tudi zelo zanimalo, iz česa je in kako se napravi. Jedla sem jo tam gor že pred 9 leti, pa letos zopet. Prvo je letos skuhalo pokojna Mrs. Laurič, drugo nedelje pa Tone Lenič. Oba moram pohvaliti, sta napravila okusno in dobro. Zato, Tone, ako boš kedaj menja! kraje, oglasi se v Minnesoti, tam boš dobil recept in sicer najboljšega pri Tonetu Lenič na Evelethu. On ima prakso.

Stavim Tone, ako se naučiš še bujo kahal, potem bo Tvoj prijatelj Martin preskrbljen tudi z jedjo in ne samo s kapljico in tako bota za predpust oba lahko stopila v zakonski stan. Predno pa začneš s kuho, piši po navodila v Minnesoti,

da tako ne pozabis, kaj vse spada v bujo, da je dobra. — Kajti, če le pozabis krempelje od starega petelina pridati buji, potem nima okusa. Torej pazi predno začneš in potem pa javnosti povej, kako jo boš kahal in kako bo dišala.

Pozdrav! M. Oblak.

—o—
VOLITVE NA ELY.

Ely, Minn.

Dne 3. decembra se bodo vršile v našem mestu volitve za tri aldermane, enega sodnika in enega posebnega sodnika. Za sodnika kandidira zopet naš sedanji sudac Marko Zoretič. Za urad aldermana so vpisani trije Slovenci: Ivan Tavžel, Štefan Banovec in Ma-

(Dalje na 5. strani.)

PODLISTEK

Dr. Ožbolt Ilanig:

KAPELŠKI PUNT

Obide ga strah in naglo zbeži preko grobov proti spodnjim vratom ter skozi nje na cesto. Trepetal je na celem telesu in ni se upal pogledati nazaj.

Krčevito je držal prstan v žepu in naglo stopal po stranskih potih do Mazarja.

"Tepec si bil, da si se tako bal," tolaži se Robert; "misliš si, da je bila postava, ali se nisi mogel spomniti, da je nad grobovno vrba, ki jo pokriva sneg. In to si ti imel za strah!"

In globoko se je oddahnil, ko je pogledal nazaj in se prepračil, da res ni bilo nič. Prstan pa le ima, o kako je lep; je urno ko nevesti, lepo plačilo te čaka.

Kmalu je pri hiši. V Fanikini sobi je še luč. Rahlo potrka, nemirno mu bije srce.

Nekdo se zgane v sobi, sliši korake in odklepanje durí, ki se rahlo odprejo. Med njimi zagleda Faniko, zavito v belo ruto, da se vidi samo njen dražestni obraz.

"Prinašam ti prstan," zasepeče ves razvnet.

"Res, Robert? Tedaj me res ljubiš!"

In objela ga je in tiho sta stopala proti njeni sobi. Fanika odloži ruto in stopi k luči, Robert pa vzame iz žepa prstan in ga pokaže radovedni Faniki.

"Kako je lep!" vzklikne ta; "kaj takega še nisem videla. Kje pa si ga dobil?"

"Ne vprašaj, saj veš, kaj si mi rekla!"

"Tedaj si ga vzel Devici Mariji v cerkvi?"

"Tako je, kaj bi ga ona nosila, tebi se poda; ti imaš živo roko, tam pa je mrtev les."

"O, Robert, nisem mislila tako, a sedaj vem, da si ti tvegal vse zame. O kako krasno se bleskeče, toliko je zlahtnih kamnov."

In Robert prime Faniko za levo roko, vzame prstanec in natakne nanj bleščeti prstan. Vsa razburjena gleda Fanika na lepi dar in se čuti že kot žena pisarja Roberta.

Toda kaj je to? Naenkrat prebledi, v srcu jo je zabodlo, neskončno bolečino začuti v prsih, obraz postane bled kot stena in vse se suče okoli njenih oči. Z rokami maha po zraku, kakor bi se hotela ujeti, a ne najde opore, opoteka se sem in tja in nazadnje pade vznak.

Robert se prestraši, vidi Fanikin blede obraz in posluša njeno težko hropenje.

"Kaj ti je, Fanika?" vpraša Robert ves prestrašen.

"Beži, nesrečnej; oh, kako to peče na prstu, odvzemí, oh, kako pošasti grabljo po meni, proč, proč od mene, kako me vlačijo za roko, ta prstan hočejo imeti, oh, kako to skeli!"

Robert je stal ves zmeden pred Faniko, ki se je zvijala od hudih bolečin, iz njenih ust so stopile pene in blazno je gledala s svojimi očmi.

"Pomagaj, prstan me žge, o te pošasti!"

Robert se skloni k Faniki ter vzame njeno roko, na kateri je imela prstan, ga urno sname, hiti z njim k oknu, ga odpre, in hlastno vrže usodepolno darilo v potok, ki je imel ravno pred hramom precejšen prepad.

Fanika obleži nezavestna na tleh, težko hropenje prihaja iz njenih prs, vedno bolj pojema sapa, krčevito stiska roke, zavija oči, naenkrat se stresce po celem životu in bila je — mrtva.

Robert gleda ves okamenel na prizor. Čutil je, kakor bi ga držala nevidna roka za grlo. Ves prestrašen gleda nekaj časa v ta mrtvi obraz, ki postaja vedno bolj črn. Ne more več vzdržati v tem prostoru, hlastno pograbi kločuk, zapusti sobo ter zdirja domu. Vrže se na posteljo, a pred seboj ima vedno sliko mrtvega, strašnega obraza. Tako ježi dalje časa, dokler od prestalega strahu in vsled utrujenosti ne zaspi.

Novo leto 1788 je nastopilo. Pri Boštju in Kocelju so ga dočakali, višila so se običajna voščila in zatrdila prijateljstva ter sporazuma. Potem pa so se gostje porazgubili domu in marsikdo je dolgo spal tja v prvi dan novega leta, in nazadnje vstal s težko glavjo.

Zato pa je tem prej vstala sveta Mojca. Bivala je v zadnjem času pri naši znanci Anki, ki je bila po smrti svoje matere čisto

zapusčena. Vesela je bila Mojce, ki ji je pomagala pri vsem, ker sama vsled tega, da je morala negovati malega Bogdana, ni mogla shajati.

Mojca je vstala ob času, ko bi imelo zvoniti juternico, ter šla po navadi v cerkev in sicer v Trnje, kjer bi moral ineti kaplan jutranjo mašo. Našla je cerkev nezaklenjeno. Še je bila tema; stopila je bližje k oltarju, da bi oprávilá tam svojo po-božnost. Ko tako moli, dvigne oči proti Marijinemu kipu. Naenkrat glasno zakriči, zakaj zapazila je, da ima kip drugo obleko. Skoro ni mogla verjeti, da bi to bilo mogoče, zato stopi čisto blizu; zdajci zapazi lestvico. V razburjenosti stopi nanjo in v svoje še večje začudenje zapazi, da manjka tudi prstan.

Vsa zbegana od tega odkritja zbeži iz cerkve. Ravno pred vrati pa sreča mežnarja, ki je prišel šele sedaj, ker je utrujen od nočne poti zaspal in ga nihče ni budil. Takoj mu pove, kaj je zapazila. Mežnar se dela, kakor bi nič ne vedel; da je zmanjkal tudi prstan, bilo mu je seve popolnoma novo.

(Dalje prih.)

SLOVENC, JUGOSLOVANI!

V nedeljo, dne 1. decembra, se bo vršila proslava obletnice ujediniteljstva Jugoslavije. Enajsto leto je že poteklo, odkar imajo naši bratje v domovini svojo državo, Jugoslavijo, ki je neodvisna od tujih tlačiteljev. Po mestih, trgih in vaseh se ta dan vršijo proslave; naši bratje se vedno trdnjeje oprijemajo države, v kateri jih večje ene misli in ena stremiljenja. Niso še vsi ujedinjeni v svobodni, lastni državi, posebno Slovenci ne, a vendar vsi v Jugoslaviji, kakor oni izven njenih meja, katerim utriplje srce za naš rod, za naš jezik, za naše običaje in za svobodno državo, hočejo praznovati ta dan. Za brate v Jugoslaviji pomeni ta dan praznik osvoboditve, praznik neodvisnosti, ki jim je ravno tako svet kakor Amerikancem četrti julij; za brate izven Jugoslavije pa ta praznik pomeni upanje na bratsko združenje, na osvoboditev izpod tujega jarma, pod katerim so tlačeni in nimajo nikake pravice. To mora biti torej praznik tudi za nas. Prvi december je praznik naših bratov v domovini, biti mora tudi naš praznik.

Jugoslovani v Chicagu, proslavimo ta praznik! Izkažimo svojo radost. Saj Jugoslavija je vendar dežela, v kateri smo bili rojeni, gruda naših bratov, sester, naših staršev, naša domovina. S tem pokažemo svojo narodno zavest. Obenem tudi pokažemo Amerikancem, da je tu v Chicagu močna, zavodna skupina Jugoslovanov. Ko imajo druge narodnosti priselnikov sličen praznik, se

vsi združijo, pozabijo na spore in si bratski prožijo roke. Naj bo to tudi med nami! Čeprav se je marsikdo med nami odločil, da ostane v Ameriki, je vendar v interesu nas vseh, v interesu Jugoslovanov v Chicagu, da se vsaj ob takih prilikah združimo kot bratje.

Jugoslovanski odbor v Chicagu je pripravil za praznovanje obletnice jugoslovanske neodvisnosti in ujedinitelja lep, dostojen program, h kateremu ste vabljeni vsi Jugoslovani. Proslava se bo vršila v Morrison hotelu (Madison in Clark Street) v veliki dvorani. Na tisoče Jugoslovanov se pričakuje, torej pojdimmo tudi Slovenci, ki smo del velike jugoslovanske grupe v Chicagu.

Lepa zabava bo to za vse, užitek, kakršnega imamo le malokdaj. Po programu, ki bo vključeval godbo, petje, ples, zlasti pa pozdravni govor jugoslovanskega konzula, bo splošna zabava s plesom. Udeležimo se vsi Slovenci v Chicagu! To je prireditelj, ki bo služila samo jugoslovanski misli in ki nas bo spominjala na našo domovino in pa na naše brate in sestre v Jugoslaviji, ki praznujejo ta dan kot svoj največji praznik.

Vstopnina je samo 50c. V tem je vključena vsa zabava v lepih prostorih Morrison hotela, kateri je najprimernejši prostor, kamor bo lahko dospeli vsakemu Jugoslovanu v Chicagu in okolici. Začetek programa bo ob sedmih zvečer.

Uljudno vabi
Jugoslovanski odbor.

ZLATO V JUGOSLAVIJI

V berlinskem časopisu "Nurstrite Zeitung" poroča inž. Karol Pilepič iz Belgrada o jugoslovanskih rekah in ozemljih, kjer se nahaja zlato. Med drugim piše:

Že od nekdanje naš narod iz rek zajemal in izpiral zlato. Še tik pred svetovno vojno se je moglo ob nekaterih rekah v Bosni in ob mnogih rekah in njihovih pritokih v Srbiji opazovati, kako so kmetje, ženske in otroci z navadnimi siti in plalcami iz peska izpirali zlato. Danes je pridobivanje zlata iz rek zakonito urejeno; kljub temu so še vedno na delu tatinski izpiralci in marsikak vrečica zlatih zrn pridela tajno na trg. Znamenje, s kako majhnim trudom se da pri nas pridobivati zlato. To je ujemno; kajti vode, ki nosijo s seboj zlato, puščajo najdebelejša zrna po skalovitih kotanjah ob svojem nezastraženem gornjem toku, dočim prihajajo v dolino s peskom samo najdrobnejša zrna. Po skalnatih, težko dostopnih predelih, ob izvrih znanih, zlato nosečih dotokov bi se dali s smotnim izkoriščanjem še danes doseči bogati uspehi. V izsušeni strugi Jolašnice pri Vranju sem našel skoraj v vsakem kremenju zlato.

Še mnogo manj znano je, da imamo obilo takih zemlja, ki vsebujejo zlato. Na valovitem, lahko dostopnem ozemlju blizu Donave, sem sam odkril zlata bogate zemeljske plasti, ki se raztezajo več kilometrov

daleč. To je s kremenjakom pomešana, svinec in zlato vsebujoča zemlja.

Balkanski polotok je od davnina znan po svojih zlatih rudnikih. Tako je že Filip Macedonški plačeval svoja vojna podjetja iz dohodkov zlatih rudnikov ob spodnjem Vardarju. Tudi Aleksander Veliki je črpal iz teh rudnikov ogromna bogastva. Kasneje so Rimljani prepredili nadaljno izkoriščanje.

OBERTOVA RAKETA SE IZSTRELI V KRATKEM.

Berlinski listi javljajo, da je sklenil prof. Obert izstreliti svojo raketo v vseмирje v kratkem. Kot najprimernejši kraj prihaja v poštev kopalšče Horst ob Vzhodnem morju. Prvotno se je imela raketa izstreliti v Greifswald. Načrt so pa opustili, ker se nahaja v tamkajšnjih krajih zaščiten park, ki ga ni kazalo opustiti kakor zahteva takšen pokus.

V Horstu bodo postavili naprave za izstrelitev rakete v najkrajšem času. Obert namerna poslata v vseмирje dve raketi zaporedoma. Ker se bo glavni pokus vršil na obali, bo zastražila odprto morje nemška vojna mornarica, ki bo pazila na povratek rakete. Prof. Obert se že prve dni novembra odpelje v Horst in bo vodil priprave osebno. Horst se nahaja ob Treptonu ob Regi na Pomorjanskem.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Novi častni naslov "Junaka" je ogrski predsednik, admiral N. Horthy, podelil častnikom in vojakom, ki so se posebno izkazali v svetovni vojni. Slika nam kaže ta prizor. Z naslovom je združeno tudi malo posestvo, ki ga dobi odlikovani.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

ALEKSANDER VELIKI — BUDDHA.

Na Sumatri so našli blizu kraja Seguntanega Buddhov kip iz l. 323. pred Kristom, čigar obrazne poteze sličejo potezam Aleksandra Velikega. To bi kazalo, kako daleč je segal njegov vpliv. Neka lokalna legenda celo pripoveduje, da je kralj Aleksandara Allam (Aleksander Veliki) pokopan v bližini Seguntanga. Zdi se pa, da so le njegovi vojaki po kakšnem čudnem naključju prispeli do Sumatre, prevzeli tamkajšnje vero, a si vendar ohranili nekaj domačih šeg. To stvar preiskuje sedaj arheološki muzej v Bataviji.

DENAR SE STARCE ZMEŠA

Šestdesetletni gozdar grofa Hoyosa v Lodenbargu, Jožef Peschan, je prejel nedavno obvestilo, da je po nekem sorodniku v Ameriki podedoval 150.000 šilingov (1.200.000 dinarjev). To je moža, ki je živel doslej v urejenih, toda skromnih razmerah, tako prevzelo, da je začel svoje težko prislužene prihranke nezmišlno razsipavati, češ, da je dolarski milijonar. Kmalu se je pokazalo, da je mož zblaznel ter so ga morali oddati v blaznico v Tullnu.

ZAHTEVE ARABCEV.

Kongres arabskih strank, ki je bil koncem preteklega tedna v Jeruzalemu, je sklenil, da bodo Arabci zahtevali, da se Židom prepove dostop do zidu objokovanja, če vlada ne bo preklicala zadnjih koncepcij, ki jih je dala Židom. Če londonska preiskovalna komisija ne bo preiskala političnih vzrokov zadnjih krvavih nemirov, bodo Arabci začeli bojkotirati Angleže.

DRAGO POHIŠTVO.

V Parizu so prodali na javni dražbi zbirko kneza Moskovega (pravnuka maršala Neyja), pri čemer so dosegli neverjetne cene. Tako so pro-

dali kompletno spalnico znamenitega igralca Talmes za 270.000 fr. Spalnica je izdelana preprosto, a iz plemenitega lesa (citronovina, mahagoni). Še višjo ceno pa je dosegel posamezen kos in sicer okrogla mizica, ki jo je naročil Napoleon I. 1806. Nabavila si jo je država za ceno 400.000 fr. in jo bo razstavila v malmajsonskem gradu, kjer je videti mnogo drugih spomenikov na velikega Korzičana.

NOVA LAHKA KOVINA.

V Nemčiji so iznašli in sestavili novo kovino, katero imenujejo glucinium. Nova kovina je lažja od aluminija in bolj trda kot železo, če bo po ceni — in zatrujejo, da bo — potem bo nova iznajdba velikanske važnosti za letala, pa tudi za drugo industrijo.

VOJNA MORI . . .

Ob obrežju Severnega morja v bližini mesta Maasholm so ribiči ribarili. Nepričakovano so našli na neko mino, podmorsko granato, s katerimi so med vojno bojujoče se države zavarovale svoja obrežja, ki je plavala po morju. Zajeli so jo in jo spravili v coln. Tam so pa tako nerodno ravnali z njo, da se je razpočila in tri izmed njih ubila, enega pa težko ranila.

KOMUNISTI NA OGRSKEM.

V Budimpešti je policija odkrila tajno komunistično tiskarno. Zaplenila je stroje, vse tiskarske pripomočke in tiskovine. Ugotovila je, da je tiskarna izdajala letake, brošure in tudi lasten časopis. Listi pravijo, da je tiskarna bila vzdrževana z inozemskim denarjem.

ŽLICA, VIJAK IN ZAPONKA V ŽELODCU.

V Wolfsbergu na Koroškem je bil zaprt 19-letni Janez Poel iz Gradišanske zaradi nekega vploma. V preiskovalnem zaporu so mu oni dan pri-

nesli skledo jedi. Planil je pokonci z besedami "Svoboda ali smrt" in zlomil žlico, ki je ležala v skledi na tri dele ter vse tri kose pogoltnil. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer so mu odpri želodec. Našli so v njem poleg žlice še dva vijaka in zaponko. Operacija pa je bila tako težka, da se fant bori s smrtjo.

RUSKA EKSPEDICIJA V PAMIRJU.

Dve skupini pamiške ekspedicije, ki jo je odpravila sovjetska vlada, da bi ugotovila, ali je v tistih krajih res zlato, in da bi izdelala karto vsega ozemlja, sta se vrnili v Moskvo z bogatimi zoologičnimi, rastlinskimi in rudninskimi zbirkami. Ti dve skupini sta preiskali, čisto v smrtni nevarnosti, dolino reke Savk-Saj in okoliško gorovje ter našli na več krajih ležišča zlata. Po ledeniku Savk-Saju sta se vzpeli do 5000 m visoko, posamezniki pa so premagali še višje vrhove. Večina tega ozemlja, ki so ga sedaj točno kartografirali, je bila doslej čisto neznan. Tretja skupina je ostala še tam in bo skušala doseči najvišji pamiški vrh, preko 7000 m visok Pik Lenin. Načeljuje ji prof. Krilenko, ki se je udeležil že lanske nemko-ruske ekspedicije v Pamirje.

NAJVEČJE OČI.

Neka vrsta ogromnih polipov, ki jim tipalke zrastejo do dolžine 10 m in ki živi ob japonskem in severoamerikanskem obrežju, ima med vsemi živalmi največje oči, kajti našli so eksemplarje, čijih oči so merile do 50 cm v premeru. S svojo zeleno barvo se te oči zelo čudno dojmijo od glave in ostalega trupa, ki je običajno rdečkaste barve. Sicer pa nimajo nikjer kompletnih eksemplarjev te živali, temveč samo posamezne dele.

ŠIRITE AMER. SLOVENC!

O ŽIVLJENJU NAŠIH SLOVENSkih OČANCEV

(Po Valvasorju, Rev. Pavel Podbregar.)

Da dosežemo bodisi posameznik ali v skupini popolno srečo, je potrebno mnogo okoliščin. Kakor dobro negovan vrt razveseljuje človeka, tako raznovrstne cvetlice očarajo človeško srce.

Najlepša resnica, o kateri se more kako ljudstvo ponašati, je krščanska vera. Prinaša ne samo časno blagostanje in predvsem zagotavlja na večno in nebeško blaženost. Brez tega je najmenitnejša dežela le kakor podoba, ki naj je še tako lepo narejena. Ni življenja v njej. Zopet slično kot človek, ki naj je še tako stasovit, ako je slep.

V tem oziru radi krščanske vere prekaša Kranjska vse poganske in mohamedanske narode. Vsi prebivalci te dežele so kristjani in sicer rimsko-katoliške vere. So odkritosrčni katoličani. Ljudstvo je vdano molitvi in goreče v raznih pobožnostih ter natančno izpolnjuje božje in cerkvene zapovedi. Težko dobiti koga po vaseh, ki bi bil površen glede tega.

Kar se tiče javne božje službe, se dežela odlikuje in k temu dokazuje lepo število božjih hiš, ki jih je na stotine. Kajti radi gredo v cerkev, poslušajo pridigo, ne zamude sv. maše in pobožno molijo. Praznike slovesno praznujejo. Na svete dneve opuste dela in razna opravila. Ako se jim reče, ta dan ni praznik, imenujejo kakega svetnika. Mi ga častimo kot patrona in zaščitnika. Poste resno in strogo izpolnjujejo. Kmet bi bil raje ubit, kot da bi na petek ali na zapovedan post jedel meso. (Oh, naši slovenski Amerikanci, kje ste za našimi vernimi pradedi!)

Kakor sosedne dežele, tako ima tudi Kranjska posebne običaje. Ljudje zlasti na deželi nosijo ob Veliki noči blagoslovit velikonočno jagnje in druga jedila. V jerbas nalože posušene svinjine, pleča, osoljeno goveje meso, barvana jajca in kolač. Vsa ta jedila duhovnik po maši blagoslovi. Po blagoslovu vse mlado steče do-

mov in nekateri imajo prazno vero, kdo da vstopi prvi v hišo, ga čaka sreča.

Kolač naredo takele: Vzamejo belo testo, položijo na mizo, stanjšajo z valjarjem, da je čisto tanko. S prsti nasujejo sira, jajc, mleka, smetane. Priplemih vlijejo tudi vino, pridenejo sladkorja in rozin. Vse skupaj zavijejo in znetejejo v obliko venca. Take kolače ne peko samo po kmetijskih hišah, ampak tudi po gradovih.

Ljudstvo je pridno in pohvaliti je treba ženske in moške. Njih vztrajnost se ne straši ne vročine in ne mraza in prenesejo marsikatero neprijetnost. V najhujšem snegu in zimi hodijo bosji ne radi revščine, ampak da se utrjujejo pred mrazom. Moški gredo tudi v zimi razpeti in ostrji zrak jim je tem milejši, čim bolj ga občutijo. Nočno ležišče im ni nitj blazina, niti postelja, katere ne poznajo. Svoje ude odpčijejo na trdi klopi in kljub temu se dobro naspe. Po trudapolnem delu na polju in hišnih delih, so jim noči mirne. Hrana je picla in priprosta, malokdaj jedo meso. Lahko bi jih prištevali Pitagorejcem, ki so ljubili fižol.

Njih močne pesti za delo in hitre noge kaj rade začujejo vojaški boben. Vstopajo v vojaški stan in v Ljubljani se oglasi vsako leto na stotine, da gredo služiti rimskemu cesarju ali španskemu kralju, in nekaj jih gre k Benečanom. Pri vseh vojakiških krdehli dobite Kranjce in po pravici moramo omeniti, da so najboljši in najvztrajnejši vojaki.

V vsakdanjem življenju doma niso bili razvajeni in pomehkuženi. Čuditi se je, da je toliko Kranjcev pri vojaki. Dežela je kaj zelo bogata na prebivalstvu. Ljudje prebivajo na visokem gorovju in na Krasu so skalnate pečine obljudene.

V deželi je mnogo mest, trgov in vasi. Mest dobimo 21; trgov 36; gradov 254; vasi nad 4000.

Glede jezika je kar več govoric. Splošno občevalni je

(Dalje na 4. str.)

Denar v Jugoslavijo brzojavnim potom!

MI RAČUNAMO:

Za ameriške dolarje:		Za dinarje:	
\$ 5.00	.....\$ 6.15	200 Din	.....\$ 4.45
10.00	..... 11.25	500 Din	..... 9.80
15.00	..... 16.35	1000 Din	..... 18.90
20.00	..... 21.45	1500 Din	..... 28.00
25.00	..... 26.55	2000 Din	..... 37.00
35.00	..... 36.70	3000 Din	..... 55.40
50.00	..... 51.90	4000 Din	..... 73.50
75.00	..... 77.50	5000 Din	..... 91.60
100.00	..... 103.00	10000 Din	..... 182.00
200.00	..... 204.00	15000 Din	..... 273.00
300.00	..... 306.00	20000 Din	..... 363.00
400.00	..... 407.50	30000 Din	..... 543.00
500.00	..... 509.00	40000 Din	..... 724.00
600.00	..... 610.50	50000 Din	..... 902.00
700.00	..... 712.00	60000 Din	..... 1082.00
800.00	..... 813.00	70000 Din	..... 1260.00
900.00	..... 914.00	80000 Din	..... 1441.00
1000.00	..... 1015.00	90000 Din	..... 1620.00

Za pošiljke po pošti se sprejema samo Money Orders, American Express ček, ali pa bančni draft. Osebnih čekov po pošti ne sprejemamo.

Nobenih drugih pristojbin in nobenih odbitkov v Evropi.

Metropolitan State Bank

2201 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Urađujemo: Dnevno od 9:00 zjutraj do 4:00 popoldne. Ob torkih in sobotah do 8:30 zvečer.

KAPITL in PREBITEK.....\$ 300,000.00

PROMET IN VIRI NAD.....\$3,500,000.00

DO YOU KNOW WHY --- Women Save All This Junk?

Drawn for this paper BY FISHER

KANADSKI VESTNIK

Urejuje Rev. A. Mlinar, Eston, Sask., Canada.

Prispevki in dopisi za Kanadski Vestnik se naj pošiljajo na njegov naslov.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH V KANADI.

Sunset, Sask.

Ne vem, če je že prišla vrsta name ali ne, da zopet pišem v K. V., pa vseeno hočem malo poročati o tukajšnjih razmerah. Ker se zanimam za farmanje in farmarsko delovanje tukaj, sem poizvedoval in našel prav zanimive podatke. Imamo malo cerkvice tukaj na South Front. Tja spada moj gospodar in jaz z njim. Pred 17 leti, ko je prišel moj gospodar sem, je še ni bilo. Par let pozneje so jo postavili in duhovnik je prišel od časa do časa, kakor je ravno bilo mogoče. Tedaj se niso vozili z avtomobili kakor dandanes, ampak z voli. To je morala biti vožnja v mrzli zimi. Po deset milj daleč so tudi po zimi prišli z volovski vprego k sveti maši. To bi bilo po starokrajškem okoli 16 km. Kakšni pa so bili poti tedaj? Morali so sekire seboj imeti in žago, da so odpravili drevesa, ki jih je veter položil čez pot; treba se je bilo ogibati štorom od posekanih dreves, tako da je pot vozila prav po krivem. S časom so si pomagali in si kupili konje. Šlo je vse hitreje. Pota so morali popraviti, ker za konja tako počasna vožnja ni. Še pred desetimi leti je marsikateri farmar pogledal z nekakim zavidom na boljše konje svojega soseda ali farana, ko so konji stali okoli cerkve med božjo službo. Danes pa, po preteku tako kratkega časa, se smatra tisti, ki pride k cerkvi s konjem, za ubogega, ker danes skoro ne vidiš tam drugo kot avtomobile najboljših vrst. S konjem se takorekoč že noben ne upa več blizu cerkve. Pa razen tega imajo sedaj ti farmanji že vsakovrstno mašinerijo, traktorje in 'combines'. Mnogo zemlje je še treba razriti, kar se more najbolj uspešno doseči le s traktorji. Zdi se pri tem, da moči tej mašini ni konca. Kjer potegne, mora štor ali še tak zaseden kamen ven. Človek bi ne verjel, kaj nove iznajdbe pripomorejo farmarstvu.

Letos je bila letina tukaj dokaj povoljna. Namlatili so povprečno po 20 bušljev na akre. Ker je pa cena žita letos dosti boljša od lanskega leta, so vsi z letino zadovoljni.

Nedeljo, 3. novembra, smo imeli tukajšnji Slovenci prvič priliko slišati slovensko pridigo. To je bilo, ko so nas posestili Father Stephan Mohorko v Quill Lake. Father Mohorko pasejo svoje ovčice na znani božji poti v Karmelu. (Obiskal sem septembra meseca v Kar-

melu Father Mohorka in moram reči, da je lega, privlačnost in pa zmisel te božje poti nekaj izvanrednega. Father Mohorku gre zasluga, kar se je tam storilo do sedaj.—Op. ured. K. V.) Lepo so nam govorili, tako da so nam nehote naše misli usle zopet nazaj v domovino; seve tako slovesno niso bučale orglje kot doma in tudi petje ne tako prijetno, pa vseeno mislim, da tako lepe pridige že davno nisem slišal. Seve so nam pri tem obudili domotožje, ampak nas tudi potolažili, da se je domotožje poleglo. Rekli so, da smo na tem svetu vsi v tujini in da je naš pravi dom nad zvezdami. Take besede so v tujini nekaj vredne, ker tudi Father Mohorko sam so nam vzgled za to. Na tem svetu smo vsi domači, dokler služimo Bogu in dežela, kjer mu služimo, nima nobenega pomena. Na tem svetu smo le to, kar smo pred Bogom. Tako smo povsod doma, če smo z Bogom. Lepa hvala Vam, g. Mohorko, od vseh rojakov za tolažilne besede.

Tukaj v Quill Lake nameravajo staviti lastno cerkev. Zelo bi to bilo želeli, pa se tudi najdejo taki, da jim je za vsak dolarček žal. Pozneje, ko bo cerkev stala, pa bodo mogoče hoteli imefi še dividendo od tega, kar niso investirali. Še mislijo, da duhovnik le za denar dela, pa jim je Father Mohorko takoj objubil \$50.00 za podporo. Med nami bi se nikdar ne imel najti tak človek, ker imamo izvanredno srečo, da imamo slovenskega duhovnika v bližini. V celi Kanadi sta le dva slovenska duhovnika in menda okoli 10,000 raztresenih Slovencev.

Po končanem opraviu smo se spravili na prijazno Podbojevo farmo. Tam nas je čakala pojedina in dvojna kapljica. Pa Mrs. Podboj se spozna na potice, bobe in pa drugo, tako da nas je skoro sram, koliko dobrot smo pospravili čez mizo; bo nam pa gotovo odpustila, ker je bilo vse tako zlahčano. Mr. Balkovec se pa le moti, če misli, da je v Teranovi družini kak Kočevar. No, tam smo vsi Gorenjci. Pa enega Kočevarja bi res potrebovali in tudi Ribničana. Brez teh res nič ni.

Sedaj pa še nekaj: Naš prijatelj Louis Bajuk menda medvede preganja in nima časa se oglasiti. Francez iz Kota je tudi počasen postal. V Trail se imajo dobro, pa nič ne vabijo. Ali boste dosti prešali? Če me sprejmete, Vam bom pokazal, kako hvaležen jaz znam biti. Ali je samostan tudi dosti

trden, da me bo mogel držati? Kmalu grem zopet kozle prevračati, če ne bo preslaba pot k Knafelcovim. Res, bila bi škoda, če Mr. Rejc ne pride. Mr. Teran bo zopet svoj meh raztegoval.

Lep pozdrav vsem rojakom in pa članom S. K. C.!

Rudolf Zupanc.

PISMO SLOVENKE V KANADI.

Vancouver, B. C.

Skoro se bojim, da so me že izbacili iz Kanadskega kluba, ker se tako dolgo nisem oglasila. Nekaj je bila temu vzrok bolezen, drugo pa, da ni dosti poročati od tukaj. Potem pride vmes tudi ta moja medjimurska špraha—tako da "ak" rečejo, naj pišem, moram zopet počakati, "dok" si kaj po kranjsko zamislim.

Leto smo imeli tukaj izvrstno, in ljudje, ki imajo kaj cvenka v žepu, so se imeli tudi izvrstno. Sedaj pa je prišel naš vsakoleten dež in se moramo držati bolj doma. Vreme je tukaj vsakovrstno in včasih na dan prav različno. Pride solnce, megla, dež in mrzav vse v en dan tako, da se človek ne more dosti zanašati, ko gre kam, kako bo prišel nazaj. Ne pridem dosti v družbo Slovanov, katerih je tukaj precej, posebno Hrvatov. Seznanila bi se z njimi že, če bi hodili tudi v cerkev, pa jih pride bore malo. Zal mi je za ta dobri narod. Njih razpoloženje je dobro, ampak sledijo napačnim voditeljem. Lahko bi rekla s sv. pismom: "In ko je gospodar spal, pa je prišel njegov neprijatelj, ponoči tih vsejal ljujloko med pšenico." Ko je Srbijska spala, je neprijatelj sejal razpor pri sosedu. Dober ekonomični razvoj bo pomagal veliko k zastopnosti. Tudi duhovščina bila bi poklicana v prvi vrsti, da s svojim krščanskim vplivom doseže ta cilj.

Tukajšnje poizvedbe v tem oziru pa niso dovoljne. Menda se vsaj ne bodo urušile besede sv. pisma, da riba diši od glave? Če ne moreš zagledati Hrvata v cerkvi, moraš pač sklepati, da je na tem polju nekaj narobe. Bil je tukaj slovenski duhovnik, pa je odšel. Vzrok je bil gotovo brezbriznost ljudstva.

Naše mesto je zelo znano na daleč okoli. Od tukaj grejo velike ladje na vse strani sveta. To je kanadski Seattle. Sedaj popravljajo in delajo nove tlake po celem mestu. Pač je tukaj zelo lepa vrsta vrto v spomladni in poletni čas je tukaj skoro kot doma. Vse zelo lepo, pa vendar tuje. V verskem oziru smo tukaj dobro preskrbljeni, imamo osemnajst katoliških cerkva v me-

stu. Med njimi eno slovensko — rusinsko, brez duhovnika. Lansko leto se je Father Mlinar zelo potegoval, da bi nam pridobil slovenskega ali hrvatskega duhovnika. V resnici sta menda dva hrvatska duhovnika prišla sem na ogled, pa so se njima razmere zdele tako žalostne, da sta odšla. Kakor mi piše Father Mlinar, je on osebno govoril z našim novim nadškofom ob priliki pogreba nadškofa v Regina. (Res je tako, ali uspeh tega pogovora je bil odgovor, kakoršnega dandanes dobi skoro vsak slovenski duhovnik od ameriškega ali angleškega škofa. Odkar je čifutizem zavladal v Rusiji in pa homatije na Hrvatskem, razmere, ki so bile v angleških listih na dolgo in drobnopisane in še pridejo skoro dnevno na dan — od tega časa je zaupanje v Slovane začelo giniti. Slovan, kolikor je znan angleškemu ljudstvu danes, je revolucionar v ekonomičnem in verskem oziru. Tako si ga Amerika predstavlja. V Kanadi so nam Rutenci in Poljaki za to žalosten zgled. Hrvatje pa s svojo brezbriznostjo. Kdor pozna angleško mentaliteto, in toraj on naših škofov in nadškofov, lahko razume, da noben teh dostojanstvenikov ne bo vabil prepira in razdvojitva v svojo škofijo. Izjemo delajo v tem oziru škofje francoskega, ali bolje, kanadskega pokolenja. Če hoče kak slovenski duhovnik priti v Kanado, naj se obrne na te škofe. — Op. ured. K. V.)

Angleško ljudstvo, pri katerem tudi služim, se mi zdi nekako vzvišeno in dalekosežno v vsakem oziru, nikdar pa domače. Doma, kakor ga poznamo mi, oni nimajo. Domotožja ne poznajo. Ker se človek ne počuti tako domač kot smo bili navajeni, tako mi gre pač bolj po navadno; vseeno sem zadovoljna. So mi dobri. Z angleščino se kosam kar morem in gre dnevno bolje. Ko sem prišla sem, nisem znala več kot sedaj zna Rudolf Z., naimreč

krave molzti. Razlika med nama je le ta, da se on zategadelj pred svetom baha, jaz pa ne. Pri tem biznesu se pa pride na to, kdo več mleka prinese domu. Njegovo nesrečo v št. 182 A. S. si morem samo tako razlagati, da je on kravo najprvo oštel in potem molzel in ga je popravici dregnila proč. Jaz pa sem se vedno prvo s kravo malo pogovarjala in ko sem odnesla od nje svoj "rebah", je še za mano gledala in včasih tudi iz hvaležnosti z rogovi kimala. Toraj Rudolf, ravnaj pametno.

Pozdrav vsem čitateljem, Jelena Kamničar.

O ŽIVLJENJU NAŠIH SLOVENSkih OČANCEV.

(Nadaljevanje s 8. strani.)

"kranjščina". Poleg tega govorijo ilirsko, pa ne čisto pravilno. Dalje je hrvaško, zatem slavonsko. Čuje se dalmatinsko, kočevsko, istrijsko, italijansko, furlansko in nemško. Plemstvo govori nemško, kranjsko in laško. Po sodiščih je nemščina.

Glede noše je ravno tako mnogoličnost. Kakor imajo Kranjci svojo lastno govorico in nošo, tako Kočevarji. Zopet drugačno Vlahi in Rečani in Dalmatinci. Plemiči posnemajo francosko modo.

V deželi so večni snežniki, toda kmalu pod njimi sočnati pašniki. Gore objemajo deželo kot vene. Gorske pokrajine so rodovitne, nič manj pa polja po dolinah. Polja v nižinah dajo dve žetvi. Kakor hitro je požeta pšenica ali rž, je že plug za novo setev in posejejo ajdo. Ravno tako sta dve košnji. Opažamo v teh krajih kozolce. Žito, kakor hitro je požeto, ga spravijo v snopih v kozolce, da se posuši za mlake. Ni časa, da bi ostalo na polju. Imamo dosti prijetne poletne dneve. Človek je razveseljen po mirni zeleni barvi v nižinah in snežnobelih gorah.

K vsej tej lepoti in sreči nam še deželje pa je v početnih dneh nekaj neprijetnega, namreč grozotni in strašni streli in vtrepetajoči bliski. V takih trenutkih naj se spominjamo božje moči in veličanstva. V polnost sreče se pomeša kaka spokorna solza, da ne usahne ob takih prilikah cvetlica božjega strahu. Nič ni nenavadnega, da v kaki noči udari strela po dvajsetkrat ali še večkrat. Veliko škode prizadene deželi toča in kjer se izlije, tam je belo kot da bi zapadel sneg.

Katera žita uspevajo? Pšenica raste po vsej Kranjski in petkratno obrodi. Kako dober je pšeničen kruh! Iz pšenice pripravljajo škrob in pivo. Taki pivovarni sta v Ljubljani in v Kranju. Veliko se pridelava rži. Vporabijo jo za kruh in kadar je pečen, izgleda kot črna zemlja. Po vsej deželi je v navadi. Pa tudi meščanska usta nimajo vzroka, da bi ga zametavala radi dobrega okusa. Precej je prosa. Ga je več vrst: beli, rdeči, sivkasti, črni, veliki in drobni. Ko je ostopan, ga imenujejo pšeno. Ne manjka ječmena. Oves porabijo za konje.

O stročju: V poštev pride bob. Ene vrste je debel. Je veliko posejanega na Kranjskem. Kuhane mnogo pojedjo in pravijo, da taka hrana

človeka dela močnega. Fižol je priljubljena jed. Splošno mu pravijo "fežek". Kranjci povzijejo veliko sadja. Jabolka (jabenku) uživajo sveža ali kuhana. Mnogo jih posuše v sušilnicah. Iz jabolk pridelujejo sadjevec. Ima prijeten okus in malo se loči od vina.

Volilne kočje, kjer volilci stojijo v vrsti je prostor, kjer volilci odločijo, kdo bo trošil njihov denar.

Največji vir raznih križev in težav je to, da največ ljudi zna hitreje govoriti kot misliti.

— THE —
Will County National Bank

OF JOLIET, ILLINOIS.

Prejema raznovrstne denarne vloge, ter pošilja denar na vse dele sveta.

Kapital in preostanek \$300,000.00

C. E. WILSON, predsednik

PALACZEV POGREBNIŠKI DOM

Naša postrežba je brezplačna, kar se tiče rabljenja naše mrtvašnice. — Smo na razpolago Chicagi, Ciceri, Berwyn in vsem predmestjem. — Prevažamo umrle osebe iz vseh delov mesta v našo mrtvašnico. — Cene nizke, postrežba točna. — Avtomobili na razpolago za vse slučaje.

FRANK E. PALACZ

Registrirani embalmist

1916 W. 22nd St. near Lincoln, CHICAGO, ILL.

Tel. Canal 1267. Res. Rockwell 4882

Zavod kvalitete in postrežbe od leta 1912.

QUALITY FURNITURE
J. J. Telser
LOWEST PRICES

ZALOGA POHISTVA IN RADIJEV

za gotovino ali na lahke obroke

Govorimo tujezemske jezike.

2105-11 W. 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Da nam bo mogoče nuditi našim cenj. odje malcem čim najboljšo postrežbo, smo znatno povečali naše trgovske lokale, ki bodo v najkrajšem času otvorjeni. PAZITE NA OTVORTIVENI DAN. Kupci bodo dobili lepa darila.

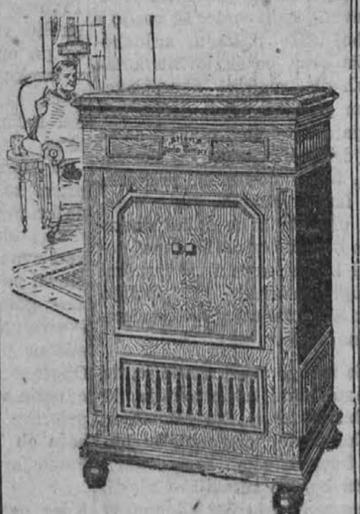

Velika izbira "Zof in stolov" za vaše parlorje.

Vseh vrst, najlepše sestave za parlorje kot na sliki prodajo v tej razprodaji od

\$79.50

NAPREJ

Velika in raznolika izbira najmodernejših peči. Krasi izdelki.

Od \$29.50 višje

SPALNIČNA OPREMA, obstoječa iz treh kosov, orhovina, okusni okraski. Pridite pogledat in prepračite se, kako vrednost nudimo za OTVORTIVENI DAN.

Samo \$98.00

Vaši prihranki

zloženi pri nas, so vedno varni. Vi živite lahko v katerikoli izmed naših držav, in vendar ste lahko vložnik na naši banki, prav kakor bi živel v našem mestu. Pišite nam za pojasnila in dobili boste odgovor z obratno pošto v svojem jeziku. Mi plačujemo po 3 od sto obresti na prihranke, in jih pristojejo h glavnici dvakrat na leto ne glede na to ali vi predložite svojo vložno knjigo, ali ne. Naš kapital in rezervni sklad v vsoti več kot \$740.000 je znak varnosti za vaš denar.

Naš zavod uživa najboljši ugled od strani občinstva, kateremu ima nalogo nuditi najuljudnejšo postrežbo, in od katerega prejema najizrežitejše naklonjenost.

JOLIET NATIONAL BANK

CHICAGO & CLINTON STS., JOLIET, ILLINOIS.

WM. REDMOND, predsednik. CHAS. G. PIERCE, kasir.
JOSEPH DUNDA, pomožni kasir.

JEWELER

On the Cor. 8th Str. and New York Ave., Sheboygan, Wis.

Jacob Gerend Furniture Co.

704-706 West 8th Street, Sheboygan, Wis.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

Telefon: 377-J — 4080-W.

MI

izterjavamo račune trdk, posameznikov in korporacij ter imamo pri tem pred očmi, da izvršimo opravilo v obojestransko korist.

Merchants & Miners Bank

CALUMET, MICH.

Podružnice:

HECLA ST. LAURIUM, SIXTH ST. RED JACKET
Premoženje čez \$5,000,000.

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

"Čim prej tem bolje," odgovori profesor in zgrabi za veslo.

Naredili so bili še dve vesli in tako je pri štirih čoln drsel jako hitro. Ko se je znočilo, so bili od brzice oddaljeni sedem do osem milj, poiskali si pripraven prostor za taborene, se ustavili in skuhali večerjo ter pospali. Imeli so tudi vso noč stražo, pa po Gadsdenu ni bilo ne duha ne sluha.

Ob zori so bili spet na nogah in Zambo je kahal zajtrk, Greg pa vzame daljnogled ter spleza na veliko cejbo. (Cejba je vrsta akacij.) iz čigar vrha je lahko dobro pregledal okolico.

"Ali si ga videl?" vpraša hlastno Jim, ko je Greg zdrknil z najnižje veje.

"Videl sem dim," odgovori Greg. "Kolikor sem mogel presoditi, bi rekel, da je bil ogenj ob dnu brzice."

"Torej je Gadsden brzice srečno prevozil," pravi Jim z razočaranim glasom.

"Videti je že tako," mu pritrdi Greg.

"Kakšna smola, da smo morali izgubiti vse, kar smo prehiteli!" reče Jim. "Zdaj falot tudi najbrže že ve, da smo pred njim. Kako rad bi videl, ako bi ga mogli na kak način zadržati!"

"To bomo gotovo tudi storili," pravi Greg. "Vsekakor pa lahko hitreje potujemo kot on. Le kar naprej!"

Šli so torej dalje in vožnja po reki navzdol se jim je kar dobro spešila. Toda niso še prevozili več kot eno miljo, pa se je reka popolnoma spremenila. Prej je bila urna in čista, zdaj pa je naenkrat začela teči leno in postala kalna, drevesa na bregovih so bila višja in debelejša, a nad oljnato vodno površino je visela smrdljiva megla.

"To veliko barje," jim Zambo nakratko pojasni.

52. Zambo se boji.

Jim se ozre naokoli. Zagledal je ogromne drevesne korenine, ki so bile prepletene liki kače in se stegale daleč noter v mirne vode, semtertja pa se je na površju pojavila glava plavajočega krokodila.

"Strašno zopern kraj!" pošepeta Jim Samu, ta pa mu ne odgovori, ampak samo pokima. Nato pa je vladal molk, ki so ga prekinjala le padajoča se in se potapljajoča vesla ali pa tu in tam hripavo vreščanje kake čudne vodne ptice, ki je bliskoma splavala od jezua do jezua med gnijočim plevelom. Reka pa se je le še bolj in bolj zoževala in poglabljala in mrzlična megla je še teže padala na pljuča. Čoln je baš krenil okoli nekega ovinka, ko Zambo, ki je doslej sedel na rilcu liki soha, naenkrat vrže roko kvišku in hripavo krikuje: "Stoj!"

Vsi nehajo veslati.

"Kaj pa je?" vpraša profesor.

Zambo pa samo pokaže s prstom, a Jim zagleda, da je njegov rjav obraz porumenel. oči pa kakor da bi mu hotele skočiti iz jamic.

"Kaj? Zambo se boji?" zamrmra sam pri pri sebi.

"Jaz mu pa tega nič ne zamerim," reče Sam po tihem. "Le tja le poglej!"

Jim pogleda. Spočetka ni videl drugega, kot veliko, suho drevo, ki je padlo z levega brega pa se z vrhom ujelo v vrhu prav tako velikega drevesa na nasprotnem bregu, tako da je viselo čez vodo v kotu petinštiridesetih stopinj. Ko pogleda še bolj natančno, pa se mu zazdi, da ima deblo tega suhega drevesa nenavadno obliko. In naenkrat se mu pokaže resnica v taki strašni luči, da je kar zazijal! Bila je orjaška kača, tako ogromna kača, da je imela trideset čevljev nad gladino, rep pa ji je visel v vodo!

"No, si nazadnje vendarle dognal, kaj je?" vpraša Sam.

"To je piton," reče Jim in težko sope.

"Anakonda," pravi profesor. "Za božjo voljo, kakšna pošast! Greg, daj mi mojo puško!"

Zambo pa se urno obrne in vlije se mu iz ust cela ploha prestrašenih besed. Prvič je bilo zdaj, da je sploh kdo od družbe mogel videti, da se Zambo boji in bilo ga je v tem smrtnem strahu kar grozno gledati.

"Zahteva, naj se vrnemo," pravi profesor. "Rekel sem mu, da kačo lahko ustrelim, on pa pravi, da je krogla ne ubije, pa če bi tudi jo, bo prišel njen drug in nas napadel."

"Toda mi vendar ne smemo nazaj, očka!" reče Greg rezko. "Povej mu, da je to nemogoče!"

Profesor Zambu znova prigovarja, pa mož mu odgovarja še bolj burno kot prvič. Jim je vedno mislil, da je profesor najprijaznejši in najdobrovoljnejši človek, zdaj pa vidi, da je njegov obraz trd in odločen. "Greg," reče na kratko, "ti in Sam bodita pripravljena, da zgrabita Zamba, če bo potrebno. Jim, ti pa vzemi veslo in pomikaj čoln počasi naprej. Ko ti bom rekel, ga pa ustavi!"

Povelja takoj vsi ubogajo, ko pa Zambo vidi, da profesor res misli svojo besedo držati, se ne poskusi nič več ustavljati. A njegove oči so kazale obup in hripavo je rekel: "Mi vsi umreti!"

Orjaška kača se niti zganila ni, ko je čoln lahko in tiho plazil proti nji. Jimu je srce močno bilo, a veslo mu je udarjalo popolnoma točno. Zdela se je, da megla še povečava mogočni svitek, navit okoli suhega drevesa in Jim je spoznal, da je pošast dolga najmanj petdeset čevljev in da je njen trup debel kot človeško telo. Računal je, da mora tehtati precej več kot eno tono! Prihajali so bliže in bliže, dokler niso bili tako blizu, da so razločili njeno glavo, ki je sama bila skoraj dva čevlja dolga, ter stisnjene, zelene, nepremične oči. Profesor vzdigne roko in Jim ustavi čoln ter zarije veslo v vodo, dokler ni čoln skoraj nepremično ležal na leni vodi. Profesor dvigne puško k ramenu ter skrbno in premišljeno pomeji.

"Amerikanski Slovenec" je največji slovenski dnevnik in najstarejši slovenski list v Ameriki. Naročajte ga!

JESEN SE POJAVLJA V ZRAKU....

Toplota na plin

ZA ENO SOBO, ZA DVE SOBI, ZA TRI SOBE ALI VEČ.....

s to

GAS HEATROLA

\$10 POPUSTA ZA VAŠO STARO PEČ ako se odločite TAKOJ!

Zdaj je čas, da se rešite dela in umazanosti, ki ga imate s svojo staro pečjo. Zamenjajte jo z udobnim pravim plinskim ogrevanjem svojega doma. Na tej krasni Heatrola kurite s plinom — oddaja množino toplote — snažna, zdrava toplota po vseh vaših sobah. Porabi malo plina. Nažgete jo, kadar želite — s tem, da obrnete zaklopko... ugasnete jo, kadar vam je dovolj toplo. Nikakega dima ali saj... nikakega prašnega kuriva, ki bi vam zamazalo hišo. Z mahagonijem okrašen kabinet v modernem stilu popolnoma soglaša z opremo sobe. Idealno za domove in stanovanja. Posebna cena za plin za ogrevanje hiše.

\$5 TAKOJ - plačujete leto dni.
Cena \$89.50, zvezano, manj \$10 za vašo staro \$79.50 peč, dobite to Heatrola za .....

Peoples Gas Stores

Pravi kraj za nakup plinskih potrebščin
122 South Michigan Avenue

S PLINOM LAHKO OPRAVITE BOLJE

5 DNI NA OCEANU

na Cherbourg — 6 dni na Bremen

POTUJTE Z NAJHITREJŠIM PAROBRODOM NA VODI

BREMEN

S. S. EUROPA, ki se zdaj gradi, se bo postavila v promet v MARCU 1930.

7 DNI DO JUGOSLAVIJE

Priročna in najkrajša železniška zveza za vse dele Evrope. Redna tedenska plovsba s priljubljenimi Lloydovimi parniki.

Za povratna dovoljenja in za druge podrobnosti se posvetujte s svojim lokalnim zastopnikom ali

NORTH GERMAN LLOYD

130 W. Randolph St., Chicago

"Najboljše delo za manj denarja"

Nobenega izgovora za slabe zobe.

Časi o bolečinah pri zdravljenju in popravljanju zob so minuli, pa tudi stroški za dentistovo delo so tako malenkostni, da bi ne smeli delati zapreke. Tudi ako imate le en zob, ali več, ki so pokaženi, ne odlašajte, da bodo še slabši. Pridite takoj jutri in zavarujte si svoje splošno zdravje z zdravimi zobmi.

Preiskava in ocena **BREZPLAČNO** ženska postrežnica

Odprto: od 9. zjutraj do 8. večer.

od 10. zjutraj do 12. opoldne. V nedeljo

C. V. McKinley, D. D. S.

naslednik Burrows zobozdravnika

D'Arcy poslopje, 2. nadstropje -- števil. sobe 204

Phone: 4854

CHICAGO IN VAN BUREN STREETS

JOLIET, ILL.

GOSPODINJE V JOLIETU

so prepričane, da dobijo pri meni najboljše, najčistejše in najcenejše

MESO IN GROČERIJO

V zalogi imam vedno vsake vrste sveže ali suho prekajeno meso ter vse predmete, ki spadajo v mesarstvo in gročerijsko obrt.

JOHN N. PASDERTZ

COR. CENTER & HUTCHINS STS. JOLIET, ILL.

Chicago Telefon 2917.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Iz Rusije.

Ostanimo pri Rusiji, dasi je oficijelno ni več. Ničevo. Vedno je nekaj zanimivega. Se več. Vedno je morda tudi nekaj zelo važnega. Mnogo je navadnega pofla, ker je Jud tam zdaj na tronu, mnogo je pa tudi za bodočnost važnega.

Sicer menda imajo neko zbornico, a sedanji "gosudarji" vladajo po že stari ruski navadi z — ukazi. In tako so izdali ukaz, o katerem čitam, da je to "najradikalnejši korak sovjetske Rusije, revolucija zase, ki je velikega pomena za deželo in svet." Ta ukaz je ukaz, ki "ukinuje tradicionalni teden" in dalje čitam o tem ukazu: "Ta reorganizacija bo naredila tudi dalekosežne socialne preobrat. Odpravila bo tisočletno tradicijo, ki jo je uvedlo krščanstvo, namreč Gospodov dan. Ta dan je za Rusijo odpravljen, vsaj kar se mestnega življenja tiče, in je gotovo najhujši udarec za organizirano cerkev."

Ekonomske, gospodarske uspehe je baje že po par tednih naravnost fenomenalen. Tako je pouzeti iz lista "The Soviet Union Review", ki izhaja v Washingtonu, D. C.

Vse je mogoče. Malo je še prepira, ali naj bodo štiri dnevi po osem ur, ali pet dni po sedem ur... ali naj ima počitek, — ne nedelje, Bog ne daj — danes Evfremej, jutri Anastazija, pojutranjem Matuska, potem Andruska... ampak to so muhe. Glavno je, da se mnogo proizvajajo, malo dela, veliko počiva... in najbolj poglavito je, da ni več nobene nedelje in je udarjena cerkev. Tacol.

Na svetu so verni in neverni Tomaži, hvala, da je le eden neverni Tomaž. Vse je mogoče na svetu, ukazi so pa mogoče le v Rusiji. Nihče ne more imeti ničesar proti ekonomskemu uspehu, dasi kako neverni Tomaži vselej radi malo počakajo, kako se bo roba v teku daljše dobe zasukala. Saj v Rusiji niso znani le ukazi, tudi staroavstrijski izraz "umgrupieren" je zašel med Ruse, in hudo so že šestetokrat — retirirali. Čakajmo.

Vsekako je malo sumljivo, ko se pokazuje na ekonomski uspeh, a se z enako in še večjo vnemo pokazuje tudi na — odpravo krščanske nedelje. He, he. Krščanstvo ne odvisi od kake nedelje, naj vzamejo "ukazarji" to na znanje, če hočejo, ker krščanstvo je obstajalo nad tri sto let brez oficijelne nedelje. Dalje pa blekne poročilo samo, da "je Gospodov dan odpravljen za Rusijo vsaj, kar se mestnega življenja tiče." He, he. Nad osemdeset odstotkov je v Rusiji kmetskega prebivalstva in tja ne segajo — despotični ukazi, in "ukazarji" utegnejo doživeti še bridke ure glade te robe. Na svetu se veselje včasih izpremeni v — žalost.

"Gospodov dan", ta je odpravljen po ukazu, ali se bo tudi Gospod sam umaknil kakemu — ukazu, kakor se baje umakne mestjan? He, he. Ta Gospod je hudo potrpežljiv gospod napram človeškim mravljam, ampak včasih ga potrpežljivost mine in tedaj je o tem Gospodu zapisano: "Tanquam vas figuli confriget eos — kakor ločarjevo posodo jih bo zmečkal." Titani so, jurisli Olimpi, in bogovi so zgrubili za strele, pa je bilo titanov konec. Tako grška mitologija. Ampak Gospod, krščanski Gospod... dober je in pripusti človeškim mravljam marsikako veselje in — zmagajo. He, he.

Moskvi se klanjajo. To je že zgodovinska navada v Rusiji. Moskoviti (?) so bili ptičiči, ko so Petrograd pustili z imenom Leninovim, naredili iz njega Leningrad, sami pa so se vgnezdili v — matuski Moskvi. Plemenom na vzhodu je Moskva skozi stoletja znana, ker so se tja hodili klanjat, Batuska car je sicer — hočeš nočeš — odšel, a na njegovo mesto je prišel batuska — komrad Stalin, ki je s plemenom na vzhodu hudo v sorodstvu.

In k batusku-komradu Stalinu so se prišli tokrat klanjat Tadžičiki, tam izpod vrhov Pamirskega gorovja, kjer je baje "streha sveta", ako ni blizu Leadvilla, kakor zatrjujejo mi Leadvillčanje, ki hodimo na to streho zajce podit, leve loviti, čevlje trgati in borovce trkati.

Toraj Tadžičiki so prišli v Moskvo. Od emisarjev in komisarjev so toliko čuli ti Gorbanci in Poljanci o zlati svobodi, da se jim je začelo o svobodi sanjati, in sanje tam pod streho sveta mnogo porajajo, zato so sli, da bi Moskoviti in batuska-komrad Stalin je poslušal svoje sorodnike in poslušal milostno njih farsitsko govorico in njih svobodne želje, in na dveh oslovskih kozah so imeli Tadžičiki zapisano hrepenenje po svobodi in neodvisnosti, da bi se odkrižali radi Moskve in ustanovili svobodno državo Tadžičikistan. Batuska-komrad pa je bil na enem ušesu malo gluhi, in z enim očesom je nekoliko zamižurkal, pa je milostno prikimal, da usliši njih ponižno prošnjo, in Tadžičikistan sme biti svobodna (?) republika v veliki svobodni Uniji nešteti svobodnih republik. Drugih želj v farsitskem jeziku batuska-komrad Stalin ni razumel, toraj jih tudi ni mogel uslišati, in ker se niso mogli dalje zmeniti, so odšli Tadžičiki v svoj svobodni Tadžičikistan nazaj, in ker so tam zadovoljni z eno obleko za vse življenje, so bili tudi Tadžičiki zadovoljni, da se jim je nasmehnil moskovski veliki komrad, in da sme njih "država" biti del kosa ali kos kosa v veliki Uniji, in iz samega navdušenja za dobljeno svobodo (?) so svoje glavno mesto Diusan prekrstili za večne čase v Stalinabad.

Toliko so se po farsitsko z batuskom še zmenili, da morajo biti v dolinah in na gorah Tadžičiki dobri in mimi komrardi, drugače pridejo rdeči komrardi s puškami in sbljajami, kakor je batuska Stalin to prevzel od batusk-carjev, katerih naslednik je on sam. Tadžičikistan ne prideluje samo velike množine bombaža, kakršne robe Rusi za hlače in jankke hudo potrebujejo, Tadžičikistan ima tudi zlato, cink, srebro, smaragde, rubine, biserje... za kakršno robo imajo moskovski komrardi s Stalinom vred poseben apetit, dasi pravijo, da ga nimajo, in jim je apetit prešel v — očesa, ko se taka roba tako hudo lepo sveti. He, he.

(Dalje prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

NA RAZPRODAJI je Radio in Victrola kombinacija R.C.A. 18 in ortofonična viktrola, dva instrumenta v enem kabinetu. Posebna znižana cena. Amer. Slovenec, 1849 West 22nd St., Chicago, Ill.